

Novicijat

Godina XIV. Broj 1 (13) Novicijatska godina 2016./2017.

Sadržaj

02	Stopama svetoga Franje	23	Iz tišine
05	Molimo sa svetim Franjom	24	Sveti Franjo Asiški mirotvorac
06	Novicijat Visovac	26	Sv. Franjo i priroda
10	Franjo i malenost	27	Životni put fra Ignacija Gavrana
12	Fra Didak Buntić – zaštitnik sirotinje	28	Još jedan alpinist
13	Novicijat Trsat	29	Novicijat Humac
16	S Bogom kroz život	33	Međuprovincijski susret novaka u Visokom
18	Samozatajnost i veličina u malenosti	35	Ti si ljubav...
21	Novicijat Livno		

IMPRESSUM

List novicijata Južnoslavenske konferencije provincijalnih ministara (JKPM)
Izdaju: Novicijati JKPM
List uredili humački novaci
Urednici: fra Slaven Tomić, fra Slavko Anđelić,
fra Mate Zlomislčić i fra Đuro Ravenščak

Odgovorni urednik: fra Stanko Mabić
Lektura: Irina Budimir
Fotografije: Iz arhiva novicijata
Grafičko oblikovanje: Sara Boras
Tisak: Fram Ziral

Riječ urednika

Draga braćo!

Osobno se radujem novom broju našeg godišnjaka *Novicijat*. Moram priznati da bih časopis *Novicijat* samo kratko prelistao i nešto, što mi zapne za oči, površno pročitao i odložio na stranu ili u neku ladicu. Ali ove godine, kad sam izabran za meštra novaka, to nije tako. Uzeo sam sve časopise *Novicijat*, koji izlaze od 2003. godine pa do danas, i sve ih pažljivo pregledao, pomno čitao i pokušavao zapažati detalje svega napisanoga i slutio puno toga nenapisanoga. A toga uvijek ima puno više. Ono što mi je najviše upalo u oči je radost u zajedništvu, u bratstvu. Kad ne bi bilo naslova, kako je neki izvještaj ili članak iz *Novicijata* Livno, Trsat, Visovac, Košljun, Humac... ne bih uopće razlikovao *Novicijat* od *Novicijata*. To bi za mene bio samo jedan *Novicijat* jednoga bratstva i jednoga zajedništva, jednoga duha sv. Franje s očima uprtim u Isusa Krista dok hodamo nemirnim vodama ovoga svijeta.

Ovaj časopis nas okuplja i budi u nama ljubav (ne samo osjećaj) za bratstvo. Briše granice i razlike bez obzira koliko je koji članak ili fotografija uspjela u njemu. Isus na Posljednjoj večeri poziva i ukazuje svojim apostolima na duh jedinstva i zajedništva. Sv. Franjo uočava tu važnost zajedništva i silno njeguje duh bratstva i zato na tom tragu ovaj godišnjak ima svoj duboki smisao, posebno u našem vremenu gdje prevladava duh individualizma.

Nažalost, i u našim zajednicama. Naravno da su tu prisutni i ostali razlozi izlaska ovoga godišnjaka: kronološka događanja u *Novicijatima* za buduće generacije, kreativnost novaka u riječi i umjetničkom izričaju, duh pobožnosti, sposobnost prenijeti duh vremena u kojem sada živimo za one koji dolaze poslije nas....

Kao što sam na početku rekao, rijetki će čitati ovaj godišnjak od korica do korica osim samih novaka i njihovih odgojitelja kao i onih koji ih jako vole. Ima i takvih. Ali i za ovaj suženi čitalački svijet, isplati se potruditi i s ljubavlju ga uraditi jer će s ljubavlju biti i primljen kod ovih malenih. U tom smo duhu, mi novaci s Humca, pokušali urediti ovaj novi broj *Novicijata*.

Uzmite ovaj broj u svoje ruke, zavalite se u fotelju, isključite mobitele a uključite neku lijepu duhovnu glazbu u pozadini i uživajte u riječi i slici onih koji su s vama jedno srce i jedna duša. Na kraju vam ne želim mir i dobro, nego sveti kristovski nemir koji će vas, poslije čitanja, izbaciti iz udobnih fotelja, izvaditi slušalice iz vaših ušiju i poslati u svijet da svojim životom naviještate evanđelje kako je to činio naš utemeljitelj sv. Franjo.

Neka duh svetog Franje živi u nama. I neka bude vidljiv.

Fra Stanko Mabić

Stopama sv. Franje

Hodočašće franjevačkih novaka iz Hrvatske i BiH u franjevačka svetišta u Italiji

*B*udući da je novicijska godina vrijeme intenzivnijega uvođenja u franjevački život, svake se godine organizira hodočašće u Asiz, na izvore franjevaštva, kako bi novaci vidjeli mjesta u kojima je boravio sv. Franjo, a kojega su odlučili nasljedovati. Tako su i ove godine novaci JKPM-a pohodili talijansku pokrajinu Umbriju. Ovogodišnji organizator putovanja bio je fra Marinko Baotić, meštar novaka Bosne Srebrene.

U srijedu 26. travnja u prijepodnevnim satima na Visovcu susreli su se novaci Provincije Presvetoga otkupitelja, Hercegovačke franjevačke provincije te Franjevačke provincije Bosne Srebrene. Nakon zajedničkoga ručka i kratkoga obilaska bisera Krke, zajedno smo se uputili na Trsat, gdje je smješten novicijat provincije sv. Ćirila i Metoda.

Po dolasku i susretu s domaćinima upoznali smo svetište Gospe Trsatske, a zatim otišli na počinak kako bi bili spremni za put prema Franjinu rodnom gradu.

Sutradan, u ranim jutarnjim satima, pridružili su nam se novaci trećoredci sa svojim mešтром, a zatim krenusmo put Asiza. Dolaskom u Asiz skupina hodočasnika upotpunila je svoj broj od 33 novaka i sedam meštara pridruživanjem novaka i meštara Albanske kustodije. Nakon smještaja kod sestara franjevki Marijinih misionarki započeo je obilazak Asiza.

Prvo odredište bila je crkva sv. Damjana, mjesto u kojem je i asiški svetac počeo svoj hod za Kristom, čuvši Ga kako mu govori da ide popraviti Crkvu. Prvu zajedničku svetu misu na hodočašću predslavio je fra Diego Deklič, meštar s Košljuna, a propovijedao je fra Joso Živković, meštar novaka trećoredaca. Nakon mise, Večernju na talijanskom jeziku izmolili smo u Porcijunkuli. Tako smo činili svaki dan boravka u Asizu.

Program drugoga dana počeo je posjetom Grecciu, mjestu gdje je sv. Franjo pripremio prve jaslice. Božićnu svetu misu predslavio je visovački meštar fra Jure Jurić-Šimunović. Put nas je dalje odveo iz Greccia u Fonte Colombo, gdje je Franjo sastavio pravilo Reda. Nakon obilaska svetišta posjetili smo i La Forestu, u kojoj se Franjo liječio.

Na mjestu gdje je napisana Pjesma stvorova danas se nalazi zajednica Mondo X, udruga za ovisnike kojima je potrebna pomoć za povratak na stazu života. Na povratku u Asiz naišli smo u svetište Rivortorto, što znači vijugavi potocić. Ondje su boravila prva braća.

Trećega dana misu u Porcijunkuli predslavio je fra Marinko Baotić. U poslijepodnevnom smo satima posjetili samotište Carceri, gdje smo imali priliku povući se u osobnu molitvu.

Iz Carcera smo pješice došli do crkve sv. Damjana, u kojoj smo imali klanjanje i Večernju. Prva postaja četvrtoga dana bio je grob sv. Franje, na kojem je svetu misu predslavio trsatski meštar fra Tomislav Faletar. Po završetku svete mise razgledali smo samostan Sacro Convento, baziliku sv. Klare, Franjinu rodnu kuću te ostale znamenitosti Asiza. Poslijepodnevno vrijeme iskoristili smo za obilazak, šetnju, kupovinu te osobnu molitvu.

Ujutro petoga dana oprostismo se od Asiza i zaputismo na La Vernu, brdo na kojem je Franjo primio stigme. Po dolasku je sv. misu predslavio fra Stanko Mabić, meštar iz Hercegovine. Nakon ručka sudjelovali smo u molitvi Srednjega časa i procesiji do kapele Stigmata, dok su večernji sati bili rezervirani za druženje uz pjesmu. Šestoga dana misu u kapeli Stigmata predslavio je albanski meštar fra Marko Ešegović. Pod sv. misom imali smo priliku čuti animiranje liturgijskog pjevanja na albanskom jeziku. Nakon doručka uputili smo se prema Padovi, gdje smo posjetili baziliku sv. Ante te svetište sv. Lepolda Bogdana Mandića.

To je bila posljednja postaja našega hodočašća. Iz Padove krenusmo prema Trsatu gdje smo ponovo prenoćili, a zatim se razišli. Posjet Asizu na svakome je osobno ostavio duboke dojmove, koje ćemo još dugo prebirati. To hodočašće zasigurno može svakome od nas pomoći u preispitivanju i traženju načina za nasljedovanje Krista po primjeru sv. Franje.

fra Nikola Livaja

Molimo

sa sv. Franjom

Čovjek Božji, Franjo, borio se za to da bi mu duh bio na nebu. (...) Cijelom svojom dušom žedao je za Kristom. Njemu je poklonio ne samo cijelo svoje srce, nego i tijelo. (...) Sve je vrijeme pretvarao u svetu dokolicu. (...) Vraćao se u svoju unutrašnjost. (...) Uvijek je tragao za skrovitim mjestima gdje bi se, ne samo duhom nego i pojedinim udovima, sa svojim Bogom sjedinjivao. (...) Kad bi ga pohodio Gospodin (...) od plašta bi načinio ćelijicu. (...) Sve vanjsko je umio svratiti u unutrašnjost, da tada svoj duh od svega vanjskoga odvrati i da ga usmjeri prema gore. Tako je sve unutrašnje gledanje i osjećanje usmjerivao na ono što je od Gospodina molio. Nije se samo činilo kao da svim svojim bićem moli, nego kao da se sav pretvorio u molitvu.

2 Čel 94 – 95

Te kratke crtice iz životopisa svetoga Franje mogu nam pomoći da lakše razumijemo način molitve našega svetog Oca Franje. Cijelo njegovo zalaganje i umiranje za Krista primjer su i nama da pokušamo razumjeti otajstvo predanja u molitvi i susretu sa živim Isusom. On koji je među nama prisutan u bratstvu, zajedništvu, euharistiji – kako samo olako postane lijepa priča i odrađivanje... Pitajmo se: „Ima li Života u nama?“

Novicijat je početak franjevačkoga načina života koji je zahtjevan i odgovoran. Stoga bez molitve i kvalitetnoga rada na sebi nema napretka u bilo kojem pogledu franjevačkoga načina života. Sv. Franjo nam je jasno dao primjer kako slijediti Kristove stope – slijediti ih tako da budemo uvijek uz Krista, da ne bismo slučajno zalutali. Izabравši jednu molitvu sv. Franje donosim i kratko promišljanje nad njom da ju bolje razumijemo.

Svemogući

vječni, pravedni i milosrdni Bože, daj da mi slabi ljudi iz ljubavi prema tebi vršimo ono što znamo da ti hoćeš i da uvijek hoćemo ono što se tebi sviđa, da iznutra očišćeni, iznutra rasvijetljeni i raspaljeni ognjem Duha Svetoga, uzmognemo slijediti stope tvoga Sina, Gospodina našega Isusa Krista i k tebi, Svevišnji, dođemo po tvojoj milosti, koji živiš i kraljuješ i slavno vladaš u savršenom Trojstvu i jednostavnom Jedinstvu, svemogući Bog po sve vijekove vjekova.
Amen.

fra Marijan Ligenza

Novicijat provincije

Presvetoga Otkupitelja Visovac

pripremio: fra Ivan Novaković

OBLAČENJE

Visovac, 9. 7. 2017. Kraljica Mira

Habite su prvi put obukli uz pomoć starije braće trojica postulanata Davor Landikušić (Neorić), Marko Pudar (Kaštel Sućurac) i Ivan Novaković (Broćanac-Prugovo).

TEMELJNI RASPORED RADA U NOVICIJATU

Svakodnevni molitveno-liturgijski program:
Brevijar, sv. misa, krunica, razmatranje, ...
Nedjeljom i blagdanima sudjeluju na misi s narodom/hodočasticima.

Srijeda u 15,00.

“Moja srijeda“: novaci predstavljaju knjige, pojedine teme koje se obrađuju kroz predavanja. Četvrtkom klanjanje pred Presvetim. Petkom čistimo samostan. Povremeno, na poziv, odlazimo na župe gdje sudjelujemo/animiramo liturgiju, a na koji način sudjelujemo ovisi od broja i sposobnosti novaka.

Svako jutro svaki novak očisti određeni prostor oko samostan, crkve i pojedine dijelove šetnice. Kroz nastavu koja se izvodi ponedjeljkom, utorkom, srijedom i četvrtkom 9.15 – 11.30 obrađujemo teme: kršćansko-redovnički život, život sv. Franje, franjevačka duhovnost, povijest Reda, Provincije, dokumente Crkve o redovničkom životu, aktualni život Crkve, Reda, aktualni dokumenti, zbivanja u Crkvi vezana za zbivanja u svijetu.

VISOVAC - Marija anđeoska 2.8.2016.

Središnje slavlje predslavio novi šibenski biskup mons. Tomislav Rogić uz koncelebraciju biskupa u miru mons. Ante Ivasa, križevačkoga vladike mons. Nikole Kekića. Novaci su bili veoma aktivni i u pripremi kroz trodnevnicu i na sam dan Gospe od Anđela.

Proslava Gospe Velikoga Hrvatskog Krsnog Zavjeta 10.9.2016.

Svečano misno slavlje i procesiju s Gospinim pralikom na ostacima starohrvatske bazilike sv. Marije Velike predvodio je fra Joško Kodžoman, provincijal Provincije Presvetoga Otkupitelja, u koncelebraciji s fra Markom Duranom, kninskim gvardijanom i župnikom i još osmoricu svećenika. Uz vjernike Knina, župe sv. Ante kojoj svetište u Biskupiji pripada, proslavu su uz hodočasnike iz Drniša, Vodica i ostalih župa Šibenske biskupije, uzveličali i sjemeništarci, novaci i bogoslovi sa svojim odgojiteljima fra Ivicom Udovičićem, fra Jurom Šimunovićem i fra Ivicom Jurićem.

SINJ

Proslavljena 300. obljetnica krunjenja slike Čudotvorne Gospe Sinjske 25.9.2016.

Središnju proslavu je predvodio splitsko-makarski nadbiskup mons. Marin Barišić, a prvi dan trodnevnicе 22.9. osmorica bogoslova su u ruke provincijala fra Joška Kodžomana položili svečane zavjete. Na slavljinama su bili i novaci s mešтром i zajedno s vjernim pukom zahvaljivali Nebeskoj Majci na svim dobročinstvima koja je dijelila kroz proteklih tristo ljeta i to čini i danas.

DRNIŠ

Radio Drniš 24.-30. 12. 2016.

Novaci su sudjelovali u emisiji „Duhovna misao“ na radio postaji Drniš. Za određene dane napisali su razmatranja snimljena diktafonom, a emitirana kroz božićne blagdane. Fra Marko Pudar (Badnjak i sv. Stjepan) i fra Ivan Novaković (sv. Ivan Apostol, evanđelist i Sveta Obitelj)

VISOVAC, RUPE, PROMINA

Badnji dan i Božić 2016.

U Rupama u crkvi sv. Ante s novacima je predslavi sv. misu ponoću fra Božo Duvnjak, gvardijan. Na Božić novaci su posjetili starački dom u Promini-Oklaju gdje je meštar fra Jure Šimunović predslavio sv. misu.

BRATIŠKOVCI

Posjet centru „Roman obitelj“ 15. 12. 2016.

U pratnji domeštra fra Stojana Damjanovića, posjetili smo centar za rehabilitaciju „Roman obitelj“ u Bratiškovcima u skradinskom zaleđu. Centar skrbi o odraslim osobama koje u društvu ne mogu živjeti bez pomoći okoline. Centar svojim štičenicima pruža sigurnost, brigu o zdravlju, prehranu i brigu o svim drugim bitnim aspektima za rehabilitaciju štičenika.

Na dolasku srdačno su nas pozdravili zaposlenici centra, a na poseban način štičenci koji su se posebno obradovali posjetu. Nakon upoznavanja s radom centra uz štićenike smo razgledali prostore za odmor i rekreaciju. Od svih načina i metoda rehabilitacije, štičenicima je najdraži rad u radionici gdje u lijepoj i poticajnoj atmosferi izrađuju razne predmete, crteže, figurice, pletene košare, tapete i mnoštvo drugih stvari. Druženje smo nastavili zajedničkim fotografiranjem u dvorištu uz pjesmu i izmjenu prigodnih poklona. Zadovoljstvo susretom bilo je obostrano. Novaci su dobili nove prijatelje koji su ih osvojili svojom iskrenom ljubavlju i toplinom koju u ovom užurbanom svijetu često zaboravljamo i nedovoljno iskazujemo jedni drugima.

Isuse,

blaga i ponizna srca,
učini srca naša po srcu svome!

TERENSKA NASTAVA:

Pohod samostanu sv. Lovre u Šibeniku

Provincija Presvetoga Otkupitelja osnovana je 1735. sa sjedištem u Šibeniku u samostanu sv. Lovre. Prvi provincijal bio je fra Jeronim Filipović iz Rame 1735. – 1738. Godine 1888. provincijalat je prešao u Split u samostanu Gospe od Zdravlja. U samostanu je bilo bogoslovno učilište. Samostan posjeduje bitnu biblioteku i dragocjen arhivski materijal za povijest Provincije i sveukupna zbivanja u tom turbulentnom razdoblju...

Ima još jedna posebnost s nacionalnim značenjem: Tu je i grob službenice Božje Majke Klare Žižić, utemeljiteljice najstarije hrvatske ženske redovničke zajednice: *Franjevki od Bezgrješne*. Majka Klara rođena je 1626. godine u Promini, a preminula je u Šibeniku na glasu svetosti, 21. rujna 1706. godine. Pokopana je u grobnici u crkvi sv. Lovre.

ZAGREB *Antićevo (1.- 4.3.2017.)*

U ovogodišnjem Antićevu u Zagrebu ove godine su sudjelovali i novaci s mešтром s Visovca. Posebno su sudjelovali drugi dan kada je meštar predslavio sv. Misu, a novaci posluživali. Na samo Antićevo 4.3.2017. središnje slavlje predslavio je zadarski nadbiskup i predsjednik HBK mons. Želimir Puljić.

PROMINA

11.3.2017.

Branje maslina. Nije baš ugodno, već je prohladno, neki baš nisu navikli na tu vrstu rada, nikad napuniti svoj sić, poneki uvijek ćakulaju pa i zaborave na rad. Zato smo se pitali? Što kaže sv. Pavao? „*Tko neće da radi neka i ne jede!*“

Bilo je i onih koji su pošli i pomalo zaobišli, izgubili se, namjerno s puta, koji vodi do vrha. Zašto ići iznad 1000 metara po ovom burnom vremenu? A onima koji su se odvažili *samo nebo je granica!*

KARIN

Nedjelja Dobrog Pastira 7.5.2017.
Novaci s mešтром proslavili su Nedjelje Dobrog Pastira u Karinu s vjernicima na otvorenom.

Netko je Sv. pismo shvatio doslovno...

Franjo i malenost

Uistinu je ovo teška tema u životu i za život. Malenost je prije svega posebna riječ, a njezino značenje je jako duboko i na daleko se može opisivati. Biti malen znači odreći se potpuno svoje volje i predati se Kristu i reći poput Isusa: „Oče neka bude tvoja volja.“ Sveti Franjo je toliko želio biti ponizan, da je bio poput vode. Baš kao rijeka je ponirao do najnižega dijela. Uvijek je želio biti manji. On je poput apostola ostavio sve: bogatstvo, imanje, novac te pošao za Isusom. Koliko čovjek vrijedi u očima Božjim, toliko vrijedi i ništa više. Baš zato je sveti Franjo više volio prijekor nego pohvalu. Bio je tužan kad bi ga hvalili, a radostan kad bi ga prekoralavali. Prijekor je za blaženoga sveca značio da se treba popravljati, a pohvala prijeti padom. I kako kaže sveti Jeronim: „Napredovat ćeš razmjerno odricanju od samoga sebe.“

Budemo li se uistinu odrekli samih sebe, moći ćemo biti manji i moći ćemo prihvatiti i primiti svaku pogrdu, ružnu riječ i sve ostalo. Uvjerenje Franjine duše i zakon njegova srca je da bude malen, najmanji, nevrijedan, posljednji. On je osuđivao samo sebe, a opravdavao druge. Malenost postiže veoma mnogo. Malenost kod svetoga Franje se isticala po onoj Isusovoj: „Ako tko želi biti prvi, neka bude od svih posljednji i svima poslužitelj!“

Uz to se mogu povezati i sve ostale kreposti. Ako si malen, možeš biti i siromašan. Uz pomoć malenosti, poniznosti i skromnosti slobodni smo od svih stvari i nismo navezani ni na što.

Razbojnička je radost nekoga unesrećiti, baciti ga u jamu, a svetačka je s osmjehom se iz jame izvući. Upravo to bio je sveti Franjo. Franji nije bio cilj da bude sretan, nego da usrećuje druge. Siromaštvo i malenost za Franju su bile dvije sestre blizanke. Premda je bio jadan, izrugivan i odbačen on je pjevao i radostan koračao navješćujući Kraljevstvo Nebesko. To je malenost. U današnjem vremenu, kad svi teže za bogatstvom, imanjem, moći, ugledom, poštovanjem od drugih, skupocjenim automobilima, jahtama, apartmanima, obilnim gozbama, visokim školovanjem i doktoratima uzdižući sebe, a zaboravljajući na Boga, Stvoritelja svega, Franjo bi vjerovatno bio proglašen velikim luđakom. A Franjo, Franjo naziva sebe i svoju tadašnju braću neznaalicama i slugama svih.

Danas imamo mnogo onih koji spavaju ispod mostova, prosjaka koji nemaju za hranu, kopača po kontejnerima, skupljača boca i mnogih drugih jadnika koji su za nas samo smetnja i lešinari. A kako bi bilo postati jedan od njih, siromah kao oni? „Zalogaj skroman, raskošna pjesma, duša je moja radosti česma.“ - to je maleni Franjo. I mi danas trebamo nastojati biti poput jada, odbačena, gladna, izmorena, radosna i vesela svetoga Franje. Promjenu treba izvesti, a ne o njoj sanjati. Onaj tko gubi, dobiva.

Put do uskrsnuća ide preko Golgote, i on je krvav i težak jer je velika naša plaća na nebu. Mi danas u svojim životima imamo mnogo Franjinih sklonosti koje nas vuku prema malenosti, ali nismo hrabri. nismo spremni biti drukčiji, biti manji, biti izrugivan, biti nevažan. Bitna je dobra volja koju je imao i sveti Franjo. Bez borbe nema pobjede. Sveta Terezija Avilska kaže da strpljenje sve postiže. Maleni Franjo, tako velik i moćan, a tako skroman i ponizan!

fra Ivan Malić

Fra Didak Buntić

zaštitnik sirotinje ~ 100. obljetnica spašavanja djece

*T*eško je gledati djecu kako umiru a ne moći pružiti pomoć, jer majka živi za svoju djecu. Fra Didak Buntić je dobro poznao taj osjećaj jer je gledao tu gladnu djecu u rukama njihovih majki koje su bile nemoćne prehraniti ih. Znao je da nešto mora učiniti jer je duboko suosjećao sa svojim narodom.

Početak 20. stoljeća Hercegovini je ostavio neugodna sjećanja koja je prouzročio Prvi svjetski rat, muška vojna snaga koja je odlazila u rat, suša, tifus, kolera te ostale nepogode čiji je trag bio poguban za žitelje toga krškoga kraja. Na kućnim ognjištima uz izgladnjelu djecu ostajale su majke i starci. Mlada muška snaga većinom je bila na bojištima daleko od svoje obitelji i zavičaja. Umijeće je bilo preživjeti ta bremenita vremena. Snalazilo se kako se moglo. Kora drveta i vlas trave često su danima bile jedino jelo. Vjera i snalažljivost toga puka uvijek ostaju jedan znak Božje providnosti i vodstva. Plač majki, čije je suze molitva krunice cjelivala, čulo je Očevo milosrdno uho.

U tome razdoblju veliku ulogu za taj puk imao je fra Didak Buntić, hercegovački fratar, svećenik te profesor klasičnih jezika na širokobriježskoj Franjevačkoj klasičnoj gimnaziji. Kasnije, 1919. postao je provincijal. Kao duhovni otac i pastir očitovao se svojim djelima kao čovjek vjere, molitve i blizine bratu čovjeku. Slušao je bilo svoga naroda. Stanje društva prepoznao je po djeci kojoj je predavao. Djeca pružaju najbolju sliku života na nekom prostoru. Ta djeca tih godina bijahu poplašena, mršava i izgladnjela. To svjedoče fotografije snimljene tih godina. Fra Didak je shvatio da nema koristi pružati znanje ako se gasi život u djeci. Kao ravnatelj gimnazije bio je prisiljen raspustiti čak i iz gimnazije.

Njegov prvi potez je bio osnivanje pučke kuhinje, zapravo to je bila samostanska kuhinja koju su sestre ponudili kao pomoć protiv gladi. No, to je bilo malo za potrebe toliko gladne djece. Daljnja pomoć morala se tražiti od vlasti ili bogatijih krajeva čiju sudbinu nije zahvatila suša i neplodna zemlja. Fra Didak je pisao civilnim vlastima u Sarajevu te išao u Beč caru, ali kod njih nije našao razumijevanja i želje za pomoći. O težini situacije saznajemo iz Buntićevih pisama, koja je upućivao kao apel za pomoć, a završavao bi ih s *Morientes Te salutant*. Naposljetku, s predsjedništvom političke stranke Hrvatske narodne zajednice, organizira odlazak gladne hercegovačke djece u Slavoniju. Prije odlaska djece on je morao obići Slavoniju i potražiti dobrotvore koji će primiti djecu kod sebe u bogatoj žitorodnoj Slavoniji.

Tu su mu pomogli dr. Josip Šilović, Đuro Džamonja, Đuro Basariček, fra Bernardin Smoljan i dr. Nakon uspjeloga organiziranja smještaja, djeca su vlakom iz Mostara putovala za Slavoniju. Prvi vlak krenuo je u jesen 1917. godine. To je bilo svjetlo na kraju tunela koje je Božjim nadahnućem pronašao fra Didak. Prema procjenama u toj akciji spašavanja u Slavoniji je bilo smješteno 12.270 djece. Veliko je to djelo koje je pričavano naraštajima preživjele djece u Slavoniji.

Uz taj veliki pothvat spašavanja djece, fra Didak je u svom radu ostao zapamćen kao revan fratar i svećenik čije je djelovanje ostavilo važnost na vjerskom, prosvjetiteljskom, političkom, gospodarskom i agrarnom području života u Hercegovini. Mnogim događajima bio je spiritus movens. Mario je za duhovni život. Zapamćen je kao pobožan i bogobojazan redovnik. Redovito je čitao Sveto pismo, a najdraže mu je bilo čitati Novi zavjet na izvornom grčkom jeziku, čak neki kažu da ga je gotovo napamet znao. Božja Riječ je bila njegova hrana. Osnivao je pučke škole te između 1910.-1917. opismenio oko dvadeset tisuća mladića i djevojaka.

”

*Božja Riječ je bila
njegova hrana.*

Izvršio je melioracije polja, promicao nove vrste u poljodjelstvu i voćarstvu. Ukratko, živio je s narodom. Preminuo je 3. veljače 1922. na Čitluku, u 51. godini života. Pokopan je u velebnj širokobriješkoj crkvi, čiju je gradnju vodio. Ostao je do danas zapamćen kao uzor redovnika i svećenika. S pravom mu se još pridaju titule preporoditelja, učitelja i zaštitnika sirotinje, što je uistinu i bio. Zasižno je fra Didak jedan od velikih fratara koje je Hercegovačka franjevačka provincija iznjedrila iz svoga krila na ovom kamenitom području, gdje sunce žarko grije i gdje se još uvijek plač novorođene djece čuje.

fra Robert Radić

Novicijat provincije

sv. Ćirila i Metoda **Trsat**

*D*olazak na Trsat

Dodossmo na Trsat 22. kolovoza 2016. pripremajući se napokon obući habit te smo uz kratke pripreme, preuzimajući dužnosti od prošlogodišnjih novaka habite obukli 26. kolovoza. Doživljaji su bili različiti, a ono što do tada nije bio problem učiniti – odjednom u haljinama postade prava muka te je tako ponovno trebalo učiti svladavati prepreke –

penjati se po stubama, ustati nakon klečanja, užurbano hodati, pa čak i trčati; trebalo je naučiti i jesti, a da nakon obroka rukavi ne budu puni hrane, no korak po korak uspjeli smo sve to svladati. Na oblačenje nas je pristupilo osmorica novaka (šest iz zagrebačke provincije i dvojica zadarske), a taj se broj do danas nažalost i smanjio – otišao je po jedan kandidat iz svake provincije.

Susret novaka

S braćom iz ostalih provincija sastali smo se na susretu novaka u Visokom koji je ove godine upriličila Provincija Bosne Srebrene, te smo s radošću upoznali našu braću iz hercegovačke, splitske i bosanske provincije koja su se našla u istoj godini kušnje pa smo svoje radosti i jade imali podijeliti i izvan granica naših provincija. Sve je to proteklo u lijepom ozračju i dobroj organizaciji pa smo uspjeli vidjeti i važne povijesne samostane za provinciju Bosne Srebrene (Kreševo, Kraljeva Sutjeska, Fojnica), ali i za franjevaštvo na tom našem području. Uspjeli smo također posjetiti Franjevačku teologiju na Nedžarićima u Sarajevu i sestre klarise u Brestovskom, a svoje druženje završili smo u odgojnoj kući novicijata Bosne Srebrene u Livnu.

Posjet prihvatilištu „Ruže sv. Franje“

Još jedan hvale vrijedan projekt našeg FSR-a! „Ruže sv. Franje“ je prihvatilište za beskućnike koje radi 0-24h, a u njemu poslužuju naši dragi volonteri.

Jedne smo ih večeri i mi članovi „prosjačkoga reda“ odlučili posjetiti. Ondje smo im se pridružili za večerom, a nakon toga nastavili smo druženje uz razgovore i pjesmu.

Volontiranje za „Ulične svjetiljke“

Kakve veze uopće imaju „Ulične svjetiljke“ s franjevcima i ne bi li one trebale više zanimati one koji su u gradu zaduženi za električne radove?! Naime, te su ulične svjetiljke drugačije i tiču se i nas franjevaca. „Ulične svjetiljke“ su projekt mjesnoga bratstva Franjevačkog svjetovnog reda na Trsatu, a riječ je o časopisu koji prodaju beskućnici i ljudi slabijega imovinskog stanja koji tako zarađuju za život. Oni uz pomoć urednika sami pišu članke te na ulicama grada te časopise poslije i prodaju, a mi smo uz njih jedan dan volontirali – više simbolično – da prodavači vide da u svojim potrebama i mukama nisu sami i da postoji netko kome oni nisu bezvrijedni, dapače, iz njihovih životnih situacija i mi smo mogli štošta naučiti.

Ulična evangelizacija

Nakon što su prošle godine naši prethodnici u akciji „24 sata za Gospodina“ koju je pokrenuo papa Franjo prošle godine u cijeloj Crkvi „probili led“ u uličnoj evangelizaciji u Rijeci s drugim redovničkim zajednicama, ali i s vjernicima laicima, ove je godine naš nadbiskup Ivan Devčić poželio da se nešto slično ponovi. Tako smo mi u sličnoj organizaciji večer nakon mise duhovsoga bdijenja proveli na ulicama, dok su svećenici i molitelji dežurali u crkvi prihvaćajući one koji su nakon razgovora i druženja s volonterima odlučili doći pomoliti se pred Presvetim ili se čak pomiriti s Bogom u sakramentu sv. ispovijedi.

Mi smo se „na terenu“ družili s ljudima, zabavljajući se s njima uz igre stolnoga nogometa, maloga nogometa, fotografiranja s redovnicima i razgovore, te smo svojom prisutnošću u kasne noćne sate učinili vidljivom živu Crkvu na ulicama i to nam je bilo nezaboravno iskustvo, a reakcije su bile više nego pozitivne.

Susret s generalom Reda manje braće

Što se više približavao susret, sve više se počeo spominjati general. Moje oduševljenje je raslo iz dana u dan nadajući se da ću napokon upoznati generala Antu Gotovinu. Ipak, već je u putu prema zagrebačkom Sigetu sve postalo sumnjivo jer u automobilu nije zaszvirala niti jedna Thompsonova pjesma... Kada smo stigli u samostan, fratri su se počeli „slijevati“ prema mjestu susreta, a onda je napokon došao čovjek koji nam se obratio na talijanskom jeziku i braća rekoše: „Evo generala!“

Tada sam konačno shvatio da su moja očekivanja bila kriva te da Ante ipak neće doći i, ne samo to, nego Ante nije bio ni u planu susreta, a susret s generalom našega Reda ipak je trebao zadovoljiti moje apetite. Ipak – lijepo je susresti nasljednika našega oca sv. Franje i s njim razmijeniti bratski pozdrav i poneku riječ, a general Michael Anthony Perry nam je na kraju dana podijelio i svoj blagoslov te nam uputio riječi ohrabrenja za nastavak našega franjevačkog puta.

pripremio: fra Hrvoje Šarić

S Bogom kroz život

Život redovnika u današnjem vremenu postao je mnogo teži. Sva svjetska zbivanja uvelike utječu na izgradnju vlastitoga života redovnika. No, smijemo li dopustiti svijetu da mijenja naše prvobitne ideale? Smijemo li se iznova vraćati u svijet iz kojega smo izašli, kako piše sv. Franjo? Dopuštamo li našem tijelu da uživa, da čini grijeh ili ga neprestano krotimo tako da služimo Kristu u potpunosti?

Izloženost grijehu je danas veća nego prije. Grijeh možemo pronaći na svakom koraku, ali ako gledamo Kristovim očima i živimo za njega po uzoru na našega serafskog oca, svaki će grijeh biti mnogo dalji i stran našoj duši.

Kako možemo postići savršeniji život u Kristu? Čistoća, siromaštvo i poslušnost temelji su života redovnika. Zavjetovanjem tih svetih zavjeta obećavamo Bogu potpunu predanost dušom i tijelom. Čistoća kao dar milosti koji nas vodi u kraljevstvo nebesko, oslobađa na poseban način čovjekovo srce i posvećuje ga samo Bogu. Redovnik treba mrtviti svoje tijelo i bdjeti nad svojim osjetilima. Siromaštvo se ne očituje samo u tjelesnim potrebama. Važnije je duhovno siromaštvo, jer samo tada možemo računati na blago nebesko. Poslušnost je zavjet odricanja samoga sebe i svoje volje do jedne moralne granice. Samo dragovoljnom poslušnosti sudjelujemo u izgradnji tijela Kristova. Poslušnost nimalo ne umanjuje ljudsko dostojanstvo, nego osobu dovodi do duhovne zrelosti.

Dolazimo do pitanja kako opsluživati sve te svete zavjete i u potpunosti odbaciti grijeh. Borba može početi svaki trenutak ako oslušujemo Boga te ako mu dopustimo da prodre u naše srce. Sveta riječ koja se nalazi u evanđelju najbolje je pomagalo čovjeku u borbi protiv grijeha. Ako poznajemo život našega serafskog oca, znamo da je upravo on svoje ohrabrenje pronašao u evanđelju i krenuo tim putem. Znamo i vjerujemo da je Bog stvorio sve i svime upravlja te da ima vlast uništiti sotonu.

Ali ipak Bog dopušta da nas zahvate kušnje jer je u nas ugradio svoju „svetu mudrost“ kojom se mi možemo i moramo sačuvati od grijeha. Moramo ukrotiti svoje tijelo, a ne kazniti. Ako tijelo kažnjavamo, ono će nam uzvratiti nekom burnom reakcijom koja je po prirodi usađena u nas. Dok s druge strane, ako tijelo krotimo i konstantno radimo na izgradnji naših misli, srca i duha pred nama se zaista otvara jedan novi vidik s mnogo više mogućnosti koje nam Bog u svojoj milosti pruža.

Zaista primamo jedno veliko bogatstvo u Kristu u svetim zavjetima, ako uspijemo sačuvati svoju dušu i tijelo od grijeha i napasti, imamo pravo vjerovati na veliku milost kod Gospodina našega Isusa Krista. Ne trebamo se bojati posljednjega suda jer ćemo zasigurno naći veliku milost u njegovim očima i u očima Oca nebeskoga. Predajmo svoj život Bogu i Bog će biti uz nas. Dopustimo Bogu da bude uz nas i on će biti.

Isus nam poručuje sljedeće: Budite mudri kao zmijske, a bezazleni kao golubovi (Mt 10,16). Dakle, veoma je važno postići samokritičnost svojega života, veoma često ispitivati svoju vlastitu savjest pred Bogom, neprestano krotiti svoje tijelo od bilo kojih zasjeda na našu dušu.

Kada naša duša bude pred Bogom čista, i naš će život odasati puninom Duha Svetoga kojim ćemo moći dati primjer drugima poput našega serafskog oca koji je svoj život posvetio samo Bogu.

fra Pavle Kajić

Siromaštvo

se ne očituje samo u tjelesnim potrebama. Važnije je duhovno siromaštvo, jer samo tada možemo računati na blago nebesko.

Samozatajnost i veličina

u malenosti

Razgovor s fra Bazilijem (Stjepanom) Pandžićem

Razgovarali smo s našim fratrom, stogodišnjakom, fra Bazilijem Pandžićem, svećenikom, franjevcem, povjesničarom, arhivistom koji je u stotoj godini života i već godinu dana boravi u našem samostanu na Humcu. Fra Bazilije je većinu života bio generalni arhivar našega Reda u Rimu, postigao je dva doktorata, prvi iz crkvene povijesti i drugi iz islamistike (perzijski, arapski i turski), a u Vatikanskoj školi završava paleografiju i arhivistiku te puna četiri desetljeća slovio je kao jedan od najboljih poznavatelja Tajnoga vatikanskog arhiva.

Zanimljivo je i da se služi s čak 12 jezika. Međutim kod njega nam je najveći dojam ostavila njegova poniznost. U razgovoru s njim nikada se nećete osjetiti manje vrijedni.

Možda gore navedeni naslov bolje opisuje fra Bazilija, nego sve te navedene titule jer prvo što primijetite, kad razgovarate s njim, je poniznost, tj. malenost i susretljivost. Često je nezahvalno veliki i bogati životopis sažeti u jedan razgovor, ali ovdje smo pokušali spomenuti ono bitno iz fra Bazina, kako ga mi od milja zovemo, iskustva.

Oče Bazilije, ubrzo navršavate punih 100 godina života. Kako se osjećate sada?

Sada se osjećam dosta dobro, čak i ne osjećam da imam toliko godina. Svaki dan slavim sv. misu u kojoj mi služe novaci. Pokušavam sastaviti i jednu knjigu kojoj je naslov "Predraga Hercegovino, evo me!"

Možete li nam reći par riječi o vama? Odakle ste i kako ste osjetili to da postanete baš redovnik, franjevac?

Rođen sam 30. siječnja 1918. u jednom zaseoku Drinovaca koje se zove Grahovište. Tamo sam završio osnovnu školu, a poslije me učitelj preporučio i nagovorio moje roditelje da me svako pošalju u gimnaziju na Široki Brijeg. Sjećam se da sam tamo bio tjelesno najmanji i kao dijete sa sela nisam se usuđivao govoriti pa sam najviše šutio. Tada sam načuo razgovor svojih stri- na. Govorile su: "Što će mu škola ako neće biti fratar". Ja sam imao strica fra Krešimira i rođaka fra Borislava. Onda sam i ja iskazao želju da iz konvikta pređem u sjemenište i tadašnji provincijal fra Dominik Mandić me primio.

Koje ste godine bili u novicijatu, i sjećate li se možda neke zgrade?

Obukao sam habit 4. srpnja 1935. i ušao u novicijat. Kako je nešto prije umro fra Bazilije Senjak, pristao sam na to da uzmem njegovo ime. Sjećam se jedne zanimljive zgrade kada smo šetali ispod odrine, gdje je raslo grožđe. Ujutro rano mi novaci smo počeli brati grožđe, ali teško je bilo dohvatiti pa smo se zaskakivali. Sljedeći dan meštar fra Eugen Tomić st. primijetio je po putu grožđe koje nam je ispadalo. On nije mogao zamisliti da bi to mogli uraditi novaci, nego je pretpostavio da je to netko iz obitelji Galić koja je imala kuću odmah iza naše odrine. Mi smo novaci, naravno, šutjeli. To mi je ostalo u sjećanju.

Kako je išlo vaše dalje školovanje poslije novicijata?

Poslije novicijata, otišao sam na studij teologije u Mostar. Za svećenika me zaredio mostarski biskup fra Alojzije Mišić. Mladu misu rekao sam u rodnim Drinovcima 13. srpnja 1941. Nakon toga odlazim u Rim na postdiplomski studij i 1945. godine sam doktorirao iz crkvene povijesti s tezom o povijesti Trebinjske biskupije. Poslije pohađam i Vatikansku školu arhivistike, paleografije i diplomatike. No moja najveća želja bila je naučiti turski i u Carigradu proučavati povijest Bosne i Hercegovine. Tako sam na rimskom sveučilištu pohađao književnost a posebno sam pratio islamologiju. Na tom sam sveučilištu također doktorirao 1950. godine.

Međutim, vaša želja za odlaskom u Tursku nije se ostvarila ?

Točno, u to vrijeme sam proglašen generalnim arhivarom Franjevačkoga reda. Kada sam izrazio svoju želju fra Dominiku Mandiću, koji je tada bio u upravi Reda, on me mirno saslušao i kazao mi: "Tebe je Red odgojio i ti moraš služiti Redu". Tužan sam od njega otišao, ali mi je snagu davao moj zavjet poslušnosti.

Sudjelovali ste u nekoliko kanonizacija. Na temelju vašega rada jedan sluga Božji proglašen je blaženikom, a dvoje blaženika svecima među njima i naš sv. Nikola Tavelić.

Da, Kongregacija za proglašenje svetaca tada je stavila pred mene zadatak da proučim izvore koji govore o njegovu mučeništvu, i na temelju njih da se dokaže da je bl. Nikola Tavelić bio mučenik. Tada sam pod njihovim nadzorom napisao djelo „Positio“ koje nije bilo nimalo lagan zadatak za mene. Također sam poslije toga to isto uradio za Beatricu da Silva, Španjolku, utemeljiteljicu redovnica koncepcionista. I poslije za fra Liberata Weissu, Nijemca koji je bio ubijen u Etiopiji i koga je papa, danas sveti Ivan Pavao II. , proglasio blaženikom.

”

Otišao sam iz Hercegovine i planirao se vratiti nakon 3 godine. Ipak Bog je htio da se konačno vratim tek nakon 73 godine.

Nakon toliko godina odsustva iz rodne Hercegovine, kako vam je bilo vratiti se na Humac, i to baš na mjesto gdje ste započeli svoje redovničke dane?

Otišao sam iz Hercegovine i planirao se vratiti nakon 3 godine. Ipak Bog je htio da se konačno vratim tek nakon 73 godine. Pred tom činjenicom moje misli staju i moje se razmišljanje gubi. Ne bih htio reći da mi je u tuđini bilo gore, nego da sam ostao u rodnom kraju.

Pače, zahvaljujem Bogu što se tako dogodilo. Jer da sam bio u Hercegovini po svoj prilici završio bih moj zemaljski život, isto kao što je bilo sa životima moje 66 redovničke braće koja su ubijena. Među njima su moj stric fra Krešimir i rođak fra Borislav.

Kako vam je sada, iz vaše perspektive, gledati mlade novake i imate li možda neku poruku ili savjet za nas koje tek čeka jedan redovnički put ?

Sada kada vidim mlade novake sjetim se i svoga novicijata. S njima se slažem dosta dobro, i izgleda mi da idu dobro prema svojoj budućnosti. A svim novacima želim poručiti da se sjećaju života sv. Franje i da njegovim stopama kroče prema cilju, a to je vječni život.

S fra Bazilijem razgovarao:

fra Ivan Tomić

Novicijat provincije

Bosne Srebrene **Livno**

*D*ana 10. srpnja 2016. godine u Tolisi osmorica postulanata Bosne Srebrene obukla su franjevački habit i primljena u Novicijat. Nakon svete mise, koju je predslavio provincijal fra Jozo Marinčić, i ručka s rodbinom uputili smo se na drugi kraj naše domovine, u samostan na Goricu kod Livna. Budući da smo tijekom putovanja pravili pauze, prilikom dolaska na Goricu jedan brat u šali reče kako slijedi pauza od godinu dana. I bi tako. Započesmo godinu kušnje.

Prvih dana našega boravka na Gorici upoznavali smo se s dnevnim redom te učili hodati u habitu ne zapinjući za stepenice i rukohvate. Samostansku knjižnicu predstavio nam je knjižničar fra Miro Vrgoč, kojeg smo redovito posjećivali na njegovom radnom mjestu, a muzej i galeriju djelatnici te ustanove. Posjećivali smo organizirane izložbe i manifestacije. Župe livanjskoga kraja posjećivali smo na blagdane njihovih zaštitnika te na poziv župnika, kada bi animirali misna slavlja.

Krajem mjeseca kolovoza sudjelovali smo na duhovnim vježbama za fratre livanjskoga samostanskog područja, koje je predvodio fra Diego Deklić, meštar novaka s Košljuna, dok smo u rujnu bili organizatori međuprovincijskoga susreta novaka u Visokom. Radovali smo se susretu, ali i posjetu Visokom, gdje smo proveli vrijeme postulature odnosno sjemeništa. U sklopu programa posjetili smo tri najstarija franjevačka samostana u Bosni, Kreševo, Fojnicu i Kraljevu Sutjesku, sestre klarise u Brestovskom, Sarajevo i samostane koji se ondje nalaze te posljednjega dana susreta ugostili braću na Gorici.

Time smo završili susret koji nam je svima ostao u lijepom sjećanju. Poslije susreta aktivno smo počeli s novicijatskom nastavom proučavajući Pravilo, Spise, Povijest franjevačkog reda i naše provincije, Katekizam, dok se za našu glazbenu izobrazbu pobrinula sestra Krešimira Skopljaković.

U listopadu su nas posjetili bivši novaci te nam prenijeli svoja iskustva, a u studenom smo posjetili braću na Humcu. Kroz vrijeme došašća već smo počeli razmišljati o Božiću, dok su neki od nas razveselili mališane glumeći svetoga Nikolu. Uoči Božića naš je tamburaški sastav nastupio na Božićnoj priredbi frame Livno, dok smo radost samoga blagdana podijelili sa samostanskom braćom. U božićnom vremenu posjećivali su nas roditelji, tako da radosti nije nedostajalo.

Nakon završetka božićnoga vremena ražalostila nas je smrt fra Jure Papića, župnika iz Čuklića kod Livna. Veliki dobročinitelj i prijatelj naše zajednice bolovao je od teške bolesti. Koliko je bio velik čovjek, pokazuje činjenica da snijeg i hladnoća nisu uspjeli omesti mnogobrojne fratra i puk da prisustvuju njegovom sprovodu.

Budući da smo stigli na pola svoga puta u godini kušnje, počeli su ispiti za prvi semestar. Kao nagradu za uspješno položene ispite dobili smo izlet na kupreško skijalište, gdje smo provedli jedan dan uživajući u zimskim radostima. S proljećem je stigla i korizma. Redovito smo sudjelovali na pobožnosti križnoga puta, a u korizmene nedjelje posjećivali smo okolne župe animirajući misna slavlja. Nakon proslave vazmenoga trodnevlja i Uskrsa, pripremali smo se za dugo iščekivano putovanje u Asiz. Osim posjeta izvorima franjevaštva radovali smo se i ponovnom susretu s braćom ostalih provincija JKPM-a. Posjet Asizu na svakoga je osobno ostavio duboke dojmove koje ćemo zasigurno još dugo prebirati.

Nakon povratka iz Asiza već se osjećalo približavanje kraja novicijatske godine. Svetkovinu Duhova proslavili smo u župi Šikara kod Tuzle, a po povratku posjetili Srebrenicu, gdje je korijen naše Provincije. Uspješno smo položili ispite te počeli s pakiranjem i pripremama za prve jednostavne zavjete. Prije duhovnih vježbi u Kraljevoj Sutjesci, koje je vodio fra Slavko Topić, u Zagrebu smo se susreli s generalnim ministrom našega reda, fra Michaelom Anthonyem Perryem.

Po dolasku s duhovnih vježbi pripremali smo se te na koncu proslavili svetkovinu svetih Petra i Pavla, patrona našeg samostana. U nedjelju nakon patrona nas osmorica položili smo svoje prve jednostavne zavjete u ruke provincijala fra Joze Marinčića. Nakon zahvale samostanskoj braći i svima onima koji su tijekom novicijatske godine bili uz nas, napustili smo kuću novicijata te otišli kućama na odmor prije studija na Franjevačkoj teologiji u Sarajevu.

pripremio: fra Nikola Livaja

Iz tišine

Hvala Ti za svaku zoru dana,
daj da zahvalnim plodom urodi.

Hvala Ti za svaku tišinu...
Dopuštaš mi glas Tvoj osluškivati,
daj da život u meni donese.

Hvala Ti za svaku šetnju u harmoniji
Tvoga sklada...

Dopuštaš mi ljepotu prsta Tvoga
iskusiti, daj da poticaj i ljepotu
životu u meni razvije.

Hvala Ti na bratu čovjeku...
Dopuštaš mi Tvoje lice gledati,
Daj da tišina, riječ, osmijeh i tuga
brata moga o Tebi meni govore.

fra Robert Radić

Sv. Franjo Asiški

mirotvorac

*Blago mirotvorcima: oni će se sinovima Božjim zvati
(Mt 5,9)*

“Pravi su mirotvorci oni koji, uza sve što na ovome svijetu pretrpe, radi ljubavi prema Gospodinu našem Isusu Kristu čuvaju mir u duši i u tijelu.“ (*Opomene Sv. Franje*)

Franjo polazi od Boga Temelja za sve i svako dobro, pa tako i za mir i pomirenje. Isto vrijedi i danas za nas i naše vrijeme. Mira i pomirenja treba najprije učiniti/primiti s/od Boga. Od pomirenja, primanja mira s/od Boga mi postajemo znak i sredstvo mira i pomirenja među ljudima i svekolikom stvarnošću. S Bogom, po Bogu i u Bogu sve se mijenja na dobro!

Sv. Franjo je živio u doba mnogih sukoba, ratova između gradova. Sam je sudjelovao u ratu između Asiza i Perugie. Asižani su bili poraženi, a Franjo je bio zarobljen i završio u tamnici. To će za Franju biti završetak sudjelovanja u ratu i početak sudjelovanja u miru i pomirenju. Franjo se preobrazio, pretvorio u čovjeka mira i pomirenja, kod Franje je nastala pretvorba.

Franjo je postao i ostao sve do naših dana i u naše dane kao putokaz, izazov i poziv za življenje mira, kulture mira i pomirenja s Bogom i po Bogu s cjelokupnom stvorenom stvarnošću. “On je razgovarao s cijelim stvorenim svijetom, propovijedao je čak i cvjetovima i >>pozivao ih da hvale Gospodina kao da su razumni<<.

(Laudato si', 11)

Mir, pomirenje treba utkati u našu ljudsko-vjerničko-kulturnu svakodnevicu, u svekolike odnose. Po tome se treba prepoznavati doseg naše ljudskosti, vjere i kuture kako pojedinca tako i skupina, posebno nas sljedbenika sv. Franje. To će nam pomoći da lakše i zdravije preživimo, nadživimo trenutačne poteškoće i sukobe na svim razinama i u svim odnosima. Život mira, pomirenja svih i svega posebno obvezuje nas koji smo se opredjelili živjeti evanđelje po primjeru Franje iz Asiza. “Doživajući u pamet lik svetoga Franje Asiškog, uviđamo kako je zdrav odnos sa stvorenim svijetom jedan vid cjelovitoga osobnog obraćenja“ (*EG, 218*).

Molimo Boga da nam po zagovoru serafskoga Oca Franje pomogne da se mir i pomirenje susreću, šire i vladaju najprije u nama i među nama a, onda po nama sa svima i svime koje/što susrećemo mišlju, riječju i djelom. Potrebno je objeđivati svoje Ja i širiti revoluciju mira i pomirenja u ovome našem svijetu, u kojem sve više prevladava mržnja i sukob na svim razinama i u svim odnosima. Mi smo posebno, kao Manja braća, na to pozvani: “Mali ali snažni u Božjoj ljubavi, poput svetoga Franje Asiškoga, svi mi kao kršćani pozvani smo brinuti se i štiti krhki svijet u kojem živimo i narode koji ga nastanjuju.“ (*EG, 216*)

U miru se događa: Ljubav, jedinstvo, istina, vjera, nada, svjetlo, radost, utjeha, razumijevanje, oprostjenje, život vječni. Zato molimo s Franjom: “Gospodine, učini me oruđem svoga mira!”

fra Marko Pudar

Gospodine,

*učini me oruđem svoga mira:
Gdje je mržnja, da donosim ljubav!
Gdje je uvreda, da donosim praštanje!
Gdje je nesloga, da donosim jedinstvo !
Gdje je zabluda, da donosim istinu!
Gdje je sumnja, da donosim vjeru!
Gdje je očaj, da donosim nadu!
Gdje je tama, da donosim svjetlo!
Gdje je žalost, da donosim radost!
Gospodine, učini da ne tražim:
da me tješe, nego da ja tješim druge;
da ne zahtijevam da me razumiju,
nego da se trudim razumjeti druge;
da ne tražim samo da me ljube,
nego da i ja ljubim druge!
Jer tko se daruje, prima:
tko prašta, bit će mu oprošteno
i tko umire sebi, rađa se za vječni život!*

(Molitva sv. Franje za mir)

sv. Franjo i priroda

Hvaljen budi Gospodine moj, što si dušu poput voćke stvorio.
U proljeću Tvoje milosti daje svima slatke plodove te pokazuje
Tvoju divnu prisutnost u njoj. Hvala Ti i slava Ti Gospodaru
Bože moj, što u zimi grijeha ne ostavljaš dušu samu i
bespomoćnu, nego ju u svojoj divnoj ljubavi držiš
ukorijenjenu u zemlji Tvoje milosti.

fra Fran Ćorić

Životni put

fra Ignacija Gavrana

Sasvim sigurno nije jednostavno opisati tako dug i vrijedan život kakav je živio fra Ignacije Gavran. Rodio se 1914. godine u Varešu, gdje je završio srednju školu. Nakon školovanja u Franjevačkoj klasičnoj gimnaziji u Visokom i novicijata u Livnu, studirao je teologiju u Sarajevu i Breslavi, a filozofiju na sveučilištu u Breslavi i Ljubljani (1934.-1941.). Za svećenika je zaređen 1938. godine u Banjoj Luci. Doktorirao je u Ljubljani iz filozofije tezom *Filozofska antropologija Vladimira Solovjeva* (Sarajevo, 1941). Godinu dana pohađao je likovnu akademiju u Zagrebu.

Nakon što je završio studij htio je s drugima podijeliti stečeno znanje predavanjem na Franjevačkoj teologiji u Sarajevu i Franjevačkoj gimnaziji u Visokom. Predavao je filozofiju, povijest umjetnosti i crtanje. Bio je i vješt u jezicima pa je također predavao hrvatski, njemački, ruski, latinski i engleski. Vršio je službe: meštra bogoslova, prefekta sjemeništarača i direktora Franjevačke klasične gimnazije od 1967. do 1976. godine, knjižničara od 1942. do 2006. godine.

U toj knjižnici, za vrijeme njegove službe, broj naslova porastao je s 15.000 na 60.000 naslova. Obnašao je službu definitora Provincije te dugo godina bio član komisije za sakralne objekte. Fra Ignacije je znao često pokazati svoje znanje i književnu nadarenost u periodičnim časopisima i manjim studijama. Objavio je nekoliko monografija: *Bludna psovka*, *Veliki likovi povijesti umjetnosti*, *Lucerna lucens? Odnos Vrhbosanskog ordinarijata prema bosanskim franjevcima* te priredio izdavanje franjevačkih ljetopisa 18. st: *Ljetopis Sutješkog samostana*, *Ljetopis Nikole Lašvanina*, i *Ljetopis Kreševskog samostana* fra Marijana Bogdanovića, preveo s fra Šimom Šimićem Lastričev

Pregled starina. Bio je suradnik *Svjetla riječi*, u čijem su izdanju izašle četiri knjige njegovih članaka: *Putovi i putokazi*, te knjiga na hrvatskom i engleskom *Sputnici bosanske povijesti*, jezgroviti prikaz povijesti bosanskih franjevaca.

Napisao je mnogo članaka i prevodio s raznih jezika, između ostaloga i njemački *Katolički katekizam* (1963). Formirao je vrijednu arheološku i etnografsku zbirku u Franjevačkoj gimnaziji u Visokom. Vrijeme je smatrao dragocjenim te ga nije uzalud trošio, dok je đacima uvijek bio na usluzi. Zadivljujuća je njegova upornost i samodiscipliniranost, kojom je davao primjer življenja mlađim generacijama. Ljudi su ga cijenili ne samo zbog njegova intelektualnog rada, nego i spremnosti na pomoć te uslužnosti. Njegov žarki plamen franjevačke duhovnosti ugasio se 24. studenoga 2009. godine. Zaista je živio skromno među svojom braćom, a s njegovim polihistoriskim znanjem – kako reče prof. dr. fra Mile Babić u nekrologu izgovorenom u Kraljevoj Sutjesci – sâm je obilježio proteklo (fratarsko) stoljeće.

fra Marko Nujić

Još jedan alpinist

fra Marko Galić

Novicijat se bliži kraju. Prebirem u sebi sjećanja, doživljaje i događaje...puno se toga dogodilo u mome životu proteklih godinu dana. Ipak jedan je dan bio poseban. Dan oblačenja redovničkoga habita i ulazak u veliku franjevačku obitelj je tako živ i danas u mojim mislima. Još mi u srcu odzvanjaju riječi oca provincijala prigodom svete mise: „Kad se pobliže upoznate s pojedinim franjevačkim svecima, upoznat ćete kako su svi bili sveti na svoj način. Svi su bili pravi planinari svetosti, osvojili su svoje vrhunce svetosti.“

Mnogi su planinari u franjevačkoj obitelji osvojili vlastite vrhunce, uspjeli se na svoj Tabor i na svoju Golgotu. Teško je izdvojiti nekoga jer svi su posebni, svi su unikati i svi su išli različitim putem. No na kraju su svi došli do istoga cilja. Međutim, želim nešto napisati o našem „serafu euharistije“, Paškalu Baylonskom.

Rođen je u Španjolskoj u 16. st. Već od ranoga djetinjstva pokazivao je izvanrednu ljubav prema molitvi i pobožnost prema euharistiji. Kao pastir mnogo je molio, razmatrao i činio pokoru. Sve su to bila sredstva koja su mu pomagala na putu svetosti. On je od malena dobro znao da se do svetosti ne dolazi jeftino, već skupo, i zato se nije nimalo štedio. U osamnaestoj godini kuca na vrata franjevačkoga samostana. Nakon prvotnoga odbijanja, braća ga primaju te on postaje redovnički brat.

Uz poniznost resila ga je i izvanredna blagost. Iako je bio bez naobrazbe, često je pitan za savjet jer je bio pun mudrosti što dolazi odozgor. Svojom jednostavnošću i nevinošću često je postizao više nego drugi svojom učenošću i vještinom. Kao biser sjala je njegova prenježna ljubav prema Djevici Mariji i kao dragi kamen blistala je njegova pobožnost Presvetom oltarskom sakramentu.

Po sto puta na dan pohodio bi Presveto Otajstvo i po sto puta bi se odande vraćao na glas zvonca na vratima. Kratko pred svoju smrt rekao je jednom bratu koji ga je u bolesti posluživao: „Iz svega srca služite Gospodinu; siromahe ljubite. Imajte veliku pobožnost prema Presvetom sakramentu. Nikad ne zaboravite Bogorodicu. Budite revni u opsluživanju svetog Pravila. I vi ćete doći u Nebo!“

Provincijal je nastavio svoju propovijed: „Ali zapazite ćete da ima još načina kako se može postati svet, drugim riječima, da ima još vrhunaca svetosti na koje se nitko nije popeo. Bog je ovoj našoj Zajednici darovao tolike milosti vrhunaca. Oni čekaju i vas da ih osvojite, da se na njih popnete. Želim vam da već sada u novicijatu počnete ozbiljno trenirati „svetačko planinarenje“, penjanje na vrhunce svetosti. A borba za svetost traje do zadnjega daha!“

Novicijat provincije

uznesenja BDM Humac

*P*rošlo je više od 140 godina, uz kratke prekide, otkako oni koji se osjećaju pozvano na Humcu počinju put nasljedovanja Krista po uzoru na sv. Franju. Ove godine na taj put zakoračili smo nas jedanaestorica braće: fra Slaven Tomić (Ljubuški), fra Ivan Tomić (Mostar), fra Đuro Ravenščak (Dugo Selo), fra Marin Mikulić (Kočer), fra Ivan Malić (Velika Gorica), fra Mate Zlomislić (Posušje), fra Slavko Anđelić (Grude), fra Marko Galić (Široki Brijeg), fra Ivan Crnogorac (Posušje), fra Fran Ćorić (Ljubuški) i fra Robert Radić (Drinovci).

Kroz ovu godinu rasli smo u molitvi i radu, upoznivali Sveto Pismo kroz svakodnevna razmatranja i franjevaštvo kroz bratski život i pisani trag koji su ostavili Franjo i njegova braća. Ova godina je poput Božjeg mozaika, u koji je on utiskivao događaje poput kamenčića. Riječima i slikama pokušat ćemo predstaviti izgradnju tog mozaika.

Kao što loza ne može donijeti roda sama od sebe ako ne ostane na trsu, tako ni vi ako ne ostanete u meni.

(Iv 15, 4)

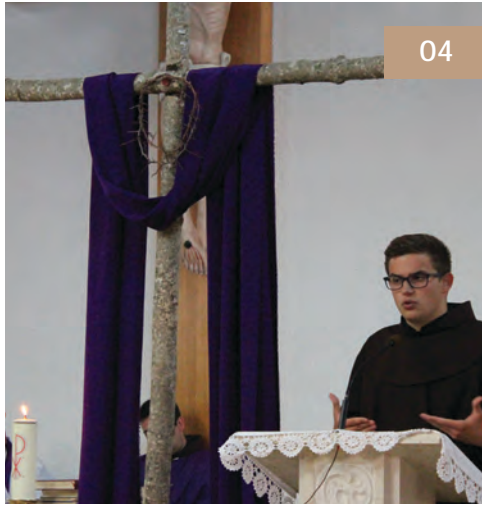
01

02

03

04

05

06

07

08

09

01

Najsigurniji smo u zagrljaju majke, tako smo i mi odmah na početku novicijat predali Majci u ruke.

02

Što je za Franju bila Porcijunkula, to je za nas Široki Brijeg. Svetkovinu zaštitnice naše provincije proslavili smo na Širokom Brijegu.

03

Jedna od većih „dobrovoljnih radnih akcija“ bila je branje maslina u Slanom. Dobru volju su pokazali i postulanti.

04

Već nekoliko godina naša provincija organizira promociju duhovnih zvanja po našim župama. Tako smo mi novaci i meštar zajedno sa braćom postulanti- ma išli najprije u Rasno, zatim i u Roško Polje posvjedočiti o svome pozivu. Svaku svetu misu smo animirali pjevanjem i svjedočenjem. Promocija duhovnih zvanja okončana je seminarom „Dođi i vidi“. Na taj seminar mogu doći mladići koji promišljaju o duhovnom pozivu da malo iz bližega vide kako izgleda život u samostanu. Bilo je to jedno lijepo i korisno iskustvo.

05

Dana 8. studenoga 2016. ugodili smo našu braću novake iz Livna. Druženje je započelo obilaskom samostana i zajedničkom molitvom časoslova. Nakon ručka smo imali vremena za sport i međusobno upoznavanje. Na kraju smo zapjevali i bratski se pozdravili.

06

Franjo je u Grecciu pokrenuo tradiciju prikazivanja Kristova rođenja, tako smo i mi potaknuti njegovim primjerom pokušali prikazati Kristovo rođenje u našoj crkvi na Humcu.

07

Išli smo i na izlet, koji smo jako dugo čekali.

08

Svakoga petka u novicijatu molimo pobožnost križnoga puta. Jednoga petka promišljali smo Kristovu muku penjući se prema srednjovjekovnoj tvrđavi hercega Stjepana ponad Ljubuškoga.

09

Posjetio nas je i naš generalni ministar fra Michael Perry.

Jedan veliki kamen u Božjem mozaiku bio je mozaik. Naime naš fra Ivan Tomić zajedno s mešтром došao je na ideju da izgradi mozaik na temu Pjesme stvarova u jednoj neizrađenoj i nedovršenoj prostoriji. Prvo smo izradili zidove, a zatim je fra Ivan počeo s mozaikom. Mozaik je najvećim dijelom izgrađen od pločica i kamena koji je trebao završiti na otpadu. Izgradnja je trajala oko tri mjeseca.

Neka braća su fra Ivanu pomagala usmenim zahvatima na mozaiku, a neki, kao što su fra Marko Galić i fra Ivan Malić, usudili su se i fizički pomoći izgradnji. Mozaik je svečano predstavljen na svetkovinu Bezgrešnoga začeca, a blagoslovio ga je provincijal fra Miljenko.

Plodovi našega rada ipak su se pokazali ...

Ukratko smo predstavili kako se slagao Božji mozaik, bilo je tu još jako puno događanja, naravno da je najviše od svega bilo molitve, fizičkog i intelektualnog rada i bratskoga druženja jer bez toga ovaj Božji mozaik ne bi mogao biti izgrađen.

pripremili: fra Mate Zlomislčić i fra Slavko Anđelić

Meduprovincijski susret

novaka u Visokom

Od 15. do 18. rujna 2017. u Visokom je održan susret franjevačkih novaka Južnoslavenske konferencije provincijalnih ministara (JKPM). Ove godine domaćin susreta bila je provincija Bosna Srebrena. Sudionike susreta ugostio je Franjevački samostan sv. Bonaventure u Visokom, gdje se također nalazi franjevačko sjemenište te klasična gimnazija sa svojom bogatom poviješću. Danas u samostanu žive jedanaestorica franjevaca na čelu s gvardijanom fra Franjom Radmanom, četiri časne sestre, a u sjemeništu petnaestorica sjemeništara.

Prvi dan susreta protekao je u znaku predstavljanja novicijata i provincija te upoznavanja. Ove godine sudjelovali su novaci zagrebačke i zadarske provincije s Trsata, splitske s Visovca, hercegovačke s Humca, te domaćini, novaci Bosne Srebrene s Gorice.

Meštar fra Jure J. Šimunović poveo je trojicu visovačkih novaka, fra Tomislav Faletar šestoricu zagrebačkih i dvojicu zadarskih, fra Stanko Mabić jedanaestoricu hercegovačkih, a ugostio ih je fra Marinko Baotić s osmoricom novaka Bosne Srebrene. Drugog dana krenuli smo u obilazak drevnih bosanskih samostana te samostana sestara klarisa u Brestovskom. U Kreševu nas je dočekaio gvardijan fra Darko Drljo. Nakon obilaska samostanskoga muzeja, gdje se između ostaloga nalazi i soba fra Grge Martića, novaci su mogli ponešto doznati o povijesti i važnosti samostana sv. Katarine Aleksandrijske. Nakon okrjepa zaputili smo se u Fojnicu. Tu smo također posjetili samostan sv. Duha, pomolili se na mjestu pogibije fra Nikice Miličevića i fra Leona Migića te svratili u samostansku konobu na ručak s gvardijanom fra Mirom Relotom i ostalom samostanskom braćom.

Imali smo priliku u muzeju vidjeti Ahnamu, dokument iz 1463., koji je bio važan za opstanak franjevacu u Bosni. Potom smo se uputili u samostan sv. Klare u Brestovskom, gdje smo skupa sa sestrama klarisama slavili sv. misu. Nakon što su nas sestre počastile kolačima te nas podsjetile kako mole za sve nas, krenuli smo prema samostanu sv. Ivana Krstitelja u Kraljevoj Sutjesci gdje nam je fra Stjepan Duvnjak ukratko prepričao povijest samostana, ali i cijeloga toga kraja. Iz Kraljeve Sutjeske vratili smo se u Visoko na večeru gdje smo nastavili druženje uz šetnju i nogomet.

Trećega dana našega susreta, na blagdan Rana sv. Franje, obišli smo Sarajevo. Nakon posjeta samostana sv. Ante na Bistriku, gdje nas je dočekaao vikar fra Danijel Rajić, prošetali smo Baščaršijom, vidjeli katedralu Srca Isusova te posjetili Provincijalat Bosne Srebrene na Kovačićima.

Tu smo slavili sv. misu s definatorom i ekonomom provincije fra Nikicom Vujicom. Nakon ručka obišli smo crkvu na Dobrinji, Vrelo Bosne, a zatim se uputili na Franjevačku teologiju u Nedžarićima. Nakon svečane Večernje s bogoslovima, imali smo zajednički roštilj i druženje uz pjesmu. Kroz ta smo tri dana skupa molili časoslov i kronicu, dok je liturgiju svaki dan animirao drugi novicijat.

Posljednji dan našega druženja napustili smo Visoko i uputili se u samostan sv. Petra i Pavla na Gorici. Tu smo s pukom proslavili sv. misu te nakon Srednjega časa i ručka obišli samostanski muzej i galeriju. Susret smo završili kavom, nakon čega smo se razišli.

Cijelo vrijeme susreta obilježila je bratska atmosfera i upoznavanje i povijesti te drevne institucije, provincije Bosne Srebrene, kao i današnje djelovanje bosanskih pastira.

pripremili: fra Nikola Livaja i fra Stjepan Orkić

Ti si Ljubav...

Pitam se što znači ljubav,
ta riječ je tako mistična.
Kada ju čujem,
uronim u dubinu duše.

Tražim ljubav na puno mjesta,
a ona je uvijek tako blizu.
Osjećam je u dubini srca,
duša čezne za njom.

Ti si sama Ljubav,
jedina prava i istinita.
Daj mi Gospodine vjeru
da to prihvatim,
i ljubavi da Te ljubim.

fra Mate Zlomislić

